

Panicula terminalis supradecomposita multiflora.

Pedunculi corymbosi.

Flores pubescentes, videntur flavi.

Calyx nullus.

Corolla pentapetala coreacea, petalis aequalibus, externe pubescentibus, petalo supremo latiore, oblongo, emarginato, reliquis oblongis acutis.

Stamina Filamenta duo crassia, subulata, incurva, sub petalo supremo. Antherae duas in quolibet filamento connatae oblongae.

Pistillum Germen superum filamentis oppositum. Stylus subulatus incurvus. Stigma subulatum.

Pericarpium. Capsula oblonga magnitudine Cerasi unilocularis evalvis monosperma, denso tomento atro tecta, cortice fragili.

Semen unicum magnitudine Pisii subrotundum compressum fuscum nitidum.

Erklärung der sechsten Kupfertafel.

Ein blühender Zweig von DIALIUM guineense in natürlicher Größe.

- a. eine geschlossene Blume vergrößert.
 - b. eine geöffnete Blume, woran die Lage der Staubgefäß und des Pistills zu erkennen ist, auch vergrößert.
 - c. ein stark vergrößertes Staubgefäß.
 - d. das Pistill vergrößert.
 - e. die Saamenkapsel in natürlicher Größe.
 - f. der Saame in natürlicher Größe.
-

V.

Observationes botanicae auctore

Alberto Guilielmo Roth, M. D.

Physico provinciali Ducatus Bremensis, Acad. Caef. Nat. Cur. socio, societatis Nat. Cur. Halensis,
Jenensis et Botanices Ratisbonensis sodali.

1. *CYNOGLOSSUM virginicum* foliis spatulato-lanceolatis lucidis, basi trinerviis, bractea pedunculorum amplexicauli. Linn. Syst. Veget. p. 186.

Difserat *CYNOGLOSSO officinali*, cui simile: 1) CAULE tenuiore, magis hirto. 2) FO-
LIIS laete viridibus, spatulato-lanceolatis, obtusiusculis, pilosis, sebris, mar-
gine planis, nervo utrinque secundum longitudinem recto anastomosante nota-
tis: nec saturate viridi - canescenscentibus, villosis, mollibus, lato - lanceolatis,
acu-

acuminatis, margine undulatis, nervo utrinque gyroso. 3) RACEMIS laxis
ribus. 4) CALYCE duplo minore. 5) COROLLA violacea, venis primo sanguineis,
demum violaceis picta, calyce duplo longiora; nec atro-sanguinea,
calyci aequali. 6) COROLLAE LACINIIS integerrimis, rotundatis; nec sub-
emarginatis.

2. LINUM *strictum* calycibus subulatis, foliis lanceolatis strictis mucronatis, mar-
gine scabris. Linn. Syst. Veget. p. 303.

Tota planta laete viridis, stricta.

Caules simplices, subpilosif, filiformes, pedales et altiores, laete virides, foliis
copiosis obfessi, basi ramosis, superne subcorymbosi, dichotomi.

Folia lanceolata, sessilia, sparsa, subulata, pilis brevibus adspersa, margine tena-
tissime ciliata et scabra, plana, costa pellucida praedita.

Flores terminales, fasciculati, sessiles, flavi.

Calyces inaequales, fructum longe superantes; *fructiferi* demum in racemum
secundum laxissimum dispositi; *foliolis* lanceolatis, mucronatis, evidentius
ciliatis; *duobus* majoribus, *tribus* duplo fere minoribus.

Petala oblonga, obtusa.

Capulae globosae, magnitudine seminis RAPHANI *sativi*, calycem basi dilatantes,
durissimae, et fere offae, glabrae, obsolete pentagonae, stylis coronatae.

Semina exigua, brunea.

Observat. Inter passulas maiores capsulas legit amicus dilectissimus Kuerpen-
ning, botanices cultor indefessus, mecumque communicavit.

3. ANTHERICUM *Asphodeloides* foliis carnosis subulatis scimiteribus strictis.
Linn. Syst. Veget. p. 331.

Flores parvi, lutei, in racemum pyramidalem, demum elongatum ultra pedalem
dispositi pedunculati, post florescentiam recurvi, demum revoluti.

Filamenta villis luteis obfessa.

4. ROSA *sylvestris* germinibus ovatis glabris, pedunculis scabris, calycis foliis
ovatis subintegratis tenuique mucrone terminatis, stylis elongatis, caule petio-
lisque aculeatis.

R. calycis foliolis subintegratis acutis, stylis longis glabris et contortis, germe
ovato glabro. Herrmann Diff. de Rosa n. V.

R. spinis recurvis, foliis glabris septenis, calycibus tomentosis, segmentis sub-
pinnatis, tubis longis barbatis. Pollich palat. n. 485. Haller helv.
n. 1102.

R. sylvestris folio glabro, flore penitus albo. Ioh. Bauh. hist. 2. p. 244?

R. *canina* β. *sylvestris*. Flor. Germ. Tom. 2. Pars 1. p. 360.

Cum hoc anno mihi contigerit, ROSAM hancce, *sylvestrem* dictam, vivam obser-
vare, quam in Flora Germanica varietatem solum ROSEAE *caninae* putavi, non solum

ab hac, sed a congeneribus etiam stylis praecipue elongatis in cylindrum coadunatis stamina aequantibus, diversam invenio, ut non immerito veram propriamque speciem efficiat.

Dissert a *ROSA canina*, cui proxime accedit 1) **RAMIS**, nisi a fruticibus sociis sustententur, longissime ad terrae superficiem repentibus, praeprimis junioribus et novellis. 2) **FOLIOLORUM SERRATURIS** simplicibus; nec iterum ferratis. 3) **PEDUNCULIS** in ramulis terminalibus, semper solitariis, duplo vel triplo longioribus, purpureis, pilis capitatis scabris; nec brevibus glabris. 4) **CALYCIS FOLIOLIS** ovalibus, concavis, ventricosis, intus inprimis albo tomento canis, mucrone linearie multo breviore terminatis, tribus in medio utrinque uno alterove denticulo linearie auctis: nec angusto-lanceolatis, triplo longioribus et angustioribus, in mucronem longum apice latiore attenuatis; tribus pinnatisidis. 5) **PETALIS** niveis, paulo minoribus. 6) **STAMINIBUS** paulo longioribus. 7) **GERMINE** ex subrotundo ovato; nec ovato-oblongo. 8) **STYLIS** longitudine fere staminum, trilinearibus, in cylindrum superne paululum incrassatum glabrum coadunatis; nec brevissimis, vix lineam longis. 9) **STIGMATIBUS** in capitulum duplo minus collectis.

Obser. Flores, ut bene monuit Cel. Herrmann l. c. non semper omnis ruboris expertes et styli in unum corpus compacti etiam in meis speciminibus semper glabri sunt; quos Hallerius l. c. barbatos dixit. Pedunculi in nostris plantis semper pilis capitatis purpureis scabri observantur, nec glabri, ut in Bavaria secundum Cel. Schrank.

5. **MARRUBIUM Alyssum** foliis cuneiformibus quinquedentatis plicatis, verticillis involucro destitutis. Linn. Syst. Veget. p. 537.

Planta simillima primo intuitu **MARRUBIO vulgari**, ut ab imperito in arte facile cum illo confundatur; dissert autem 1) **CAULE** tenuiore tomento vestito. 2) **FOLIIS** apice rotundatis, profundius incisis et dentatis, plicatis, undulatis, in petiolum longiorē, supra canaliculatum subtus trinervium desinentibus, hinc cuneiformibus, rugosis quidem, sed nervis tribus subtus praecipue evidentioribus, elevatis rotatis: nec utrinque attenuatis, ovalibus, non tam profunde in petiolum desinentibus neque tam profunde inciso-dentatis. 3) **VERTICILLIS** paucifloris, involucro omni destitutis. 4) **FLORIBUS** sex ad duodecim rarissime pluribus in quovis verticillo, distinctis: nec pluribus, lana densa collaerentibus sibique contiguis, bracteis linearibus involueratis. 5) **CALYCIBUS** tetragonis, quinquedentatis; dentibus aequalibus, lanceolatis, patentibus, canaliculatis, mucrone pungente recto terminatis: nec decemdentatis: dentibus setaceis apice uncinatis. 6) **COROLLIS** atro-purpureis duplo fere minoribus et tubo longiore filiformi instructis.

Obser. Linnaeus in differentia specifica hujus **MARRUBII** folia dicit quinquedentata; at dentium numerus non ingredi debuisset differentiam specificam, quia incer-

incertus et vix determinandus est in hac specie. Folia enim apice dentibus quinque pluribus circumscripta sunt.

6. *MALVA abutiloides* caule malvarum maximo frutescente, foliis angulis planis tomentosis, pedunculo axillari multifloro. Cavanill. dissert. II. n. 97. t. XVI. f. 1. Magaz. für die Botan. St. VIII. p. 19.

Quantum ex differentia specifica Cel. Cavanilles in Magaz. f. d. Botan. l. c. perspicio, dissertationibus enim hisce splendidis adhuc carere debeo, *MALVA abutiloides*. Eiusdem, quam per tres annos in horto colo, diversissima est et distincta species ab illa ejusdem nominis Linnaei junioris in Suppl. pl. p. 307. Specimen siccum e Promontorio bonae spei acceptum, cuius mentionem feci in Magaz. f. d. Botan. St. II. p. 23. n. 21. aliquantum recedit a descriptione Linnaei filii, scilicet colore florum carneo nec albo rel. pluribus tamen momentis cum illa convenit. Celeb. Cavanilles et mea planta viva proxime accedere videtur *MALVÆ abutiloidi* Linnaei patris in Syst. plant. Tom. III. p. 350, exceptis foliis non lobatis et calyce, qui in mea planta non dici potest brevissimus. Quodsi autem Linnaeus pater calycem fructiferum praecoxalis solummodo habuit, tunc respectu magnitudinis capsularum calyx brevis quodammodo dici potest. Planta mea octopedalis, quae tertio a fatione anno in fustili, sterili terra replete, sub dio nunc primum floruit, ita se habet:

Caulis erectus, strictus, lignosus, basi crassitie pollicis, teres, cortice flavescente-griseo glabro obductus. *Rami* alterni, teretes: juniores tomento densissimo albo vestiti.

Folia alterna, longe petiolata, plana, e pallide viridi incana, cum petiolo utrinque tomentosa, mollia, cordato-subrotunda, angulis septem: quorum duo inferiores utrinque obsoletiores, tres superiores evidenteriores; omnes obtusiusculi; obtuse et inaequaliter circumferrata, nervis septem ramosis costata.

Stipulae lineares, acuminatae, cauli adpressae, oppositae, tomentosae.

Pedunculi in axillis foliorum superiorum, solitarii, petiolis plerumque paullo longiores, laterales, nudi, tomentosi, floriferi erecti, fructiferi depresso et demum iterum erecti, plerumque triflori, rarius uniflori. *Pedicelli* florum alterni, sesquiunciam ad duas uncias longi.

Calyx tomentosus: *exterior* triphyllus: *foliolis* lanceolatis utrinque attenuatis calyci interiori adpresso, sesquilineam ad duas lineas longis; *interior* exteriore duplo major, tomentosus, capsula duplo saltē brevior: *laciniis* ovatis, acuminatis, tricostatis.

Corolla rosea, magnitudine corollae *MALVÆ moschatae*. *Petala* obverse ovata, obtusa, integerima.

Capsulae globosae, tomentosae, obsolete striatae, apice depresso, calyce duplo vel triplo maiores, multiloculares: *loculis* semilunaribus, membranaceis, sericeis, griseis, dispermis.

Semina reniformia, nigra.

7. CORONILLA *cretica* herbacea, leguminibus quinis erectis teretibus articulatis, foliolis undenis. Linn. Syst. Veget. p. 670.

Numerus undeharij foliorum, quem Linnaeus in differentia specifica pro signo characteristico habuit, minus constans est. Copiosissime enim variat foliolis novem, duodecim, tredecim, quindecim, in uno septendecim in uno ramo. Neque numerus quinarius leguminum semper constans est. Melius et constantius signum praebet *pedunculus inferne pilosus*, quod commode cum reliquis pro charactere specifico adhiberi posset.

8. LATYHRUS *inconspicuus* pedunculis unifloris calyce brevioribus, circis diphyllis simplicibus, foliolis lanceolatis. Linn. Syst. Veget. p. 662.

Planta mea exacte conuenit cum descriptione a Linnaeo in Syst. Plant. Tom. III. p. 464. data, exceptis *leguminibus*, quae ante maturitatem villosa, dorso et carina pilosa seabriuscula observantur, quae autem maturitate villositatem et seabritiem plane deponunt laevaque sunt, et foliolis paucis longiora et angustiora sunt, non illis latiora. *Flores* solitarii in aliis petiolorum. *Corella* connivens numquam explicatur, vix calyce paullo major. *Calycis dentes* setacei, inaequales.

9. THRINCIA.

Observatio I. Dictum est hoc genus a Θρύνης, pinna s. corona murorum; quoniam coronula scinimum radii similem formam habet. Ab eodem vocabulo forsitan etiam derivandum est nomen plantae adhinc, Hyoseridis radiatae Linn., TRINCIATELLA; quo usus est Ioach. Camerarius in horto med. et philosoph. p. 173.

10. COLOBIUM.

CAL. *communis* ovato-oblongus, octangulus, octophyllus, persistens: foliolis lanceolatis, carinatis, aequalibus; basi calyculatus vel subimbricatus squamis paucioribus, brevissimis; arcte adpresso.

COR. uniformis, imbricata, composita *Corollulis* hermafroditis, lingulatis, oblongis, truncatis, quinquedentatis, extus ad faucem villis longis obfessis.

STAM. et PIST. ordinis.

PERIC. nullum. Calyx immutatus, ovato-acuminatus.

SEM. solitaria, oblonga, utrinque attenuata; angulosa, rugosa:

disci poppo stipitato plumoso praedita, decidua;
radii tot, quot calycis foliola, subincurva, calycis foliolis maxima ex parte inclusa, apice truncata, calyculo brevi paleaceo multidentato obliquo coronata, cum calyce persistentia.

RECEPT. convexo-planiusculum, alveolatum: alveolis coadunatis, truncatis, dentato-aristatis, semine longe minoribus.

Observat. I. Essentialis hujus generis character sequens erit: Calyx octangulus, caly-

calyculatus. *Semina radii* truncata, calyculo paleaceo multidentato; *disci* pappo plumoso coronata. *Receptaculum* alveolatum.

Observat. II. Proxime accedit *Hyoseridi*, differt autem structura seminum et pappi, nec non receptaculo. Ab *Hedypnoë Gen. pl. ed. Schreb. n. 1243.* differt receptaculo, et seminum interiorum pappo stipitato plumoso; nec calyculo obsoleto multiseto brevissimo, et intra eum pappo e paleis quinque composito coronato praeditis.

Observat. III. Nominavi hoc genus *Colobium*, οὐλόβιον scil. Φυτὸν, a οὐλόβῳ, mūtilus, deficiens, quoniam semina radii pappo quasi mūtila sunt; ex eadem ratione, propter quam Cel. Curtis in Flora sua Londinensi alteram speciem *LEONTODON deficiens* anglice dixit.

1. *COLOBIUM hirtum* radice fasciculata perenni, calycibus basi subimbricatis, seminum pappo substipitato.

LEONTODON hirtum calyce laevi, foliis sinuato-dentatis scabris, seminibus rugosis: radii calyculo proprio multidentato: disci pappo plumoso coronatis. Flor. Germ. Tom. I. p. 1333. Tom. II. part. 2. p. 245. n. 5. ubi synonyma videnda.

LEONTODON hirtum calyce toto erecto, foliis dentatis hirtis: fetis simplicissimis. Leers Flor. herb. n. 605. c. descr.

LEONTODON hirtum. Deficient *Leontodon*. Curtis Flor. londinensis. n. 66. tab. 4.

HEDYPNOIS bispidum, var. β . *hirtum*. Hud. Flor. angl. ed. 2. p. 340.

RHAGADIOLUS foliis semipinnatis asperrimis. Hall. hist. pl. Helv. n. 7. Lachena nov. act. Helvet. vol. I. p. 271.

RHAGADIOLUS taraxacoides. Allion. Flor. pedem. n. 836.

APARGIA hirta? Schkuhr Handbuch tab. 220.

Radix fasciculata, perennis.

Folia radicalia, obverse lanceolata, basi in petiolum attenuata, obtusa, sinuato-dentata, saturate viridia, pilis apice bi- f. trisurcatis hispida et quodammodo canescens.

Scapi plures ex una radice, filiformes, sulcati, pilis furcatis adspersi, cumprimis infra medium, palmares et semipedales, nudi, uniflori, infra florem paullum incrassati.

Calyx plerumque octangulus, octosulcatus, octophyllus, basi foliolis paucioribus calyculatus, infimis nonnullis inordinatis; hinc subimbricatus, plerumque glaber, saturate viridis, foliolis apice purpurascensibus, ante florescentiam mutans.

Flores lutei, corollulis exterioribus dorso virescentibus.

Semina, exceptis marginalibus octo, truncatis et calyculo proprio paleaceo multidentato coronatis, pappo plumoso, radiis viginti ad viginti quatuor, alterne mino-

minoribus, composito; in intermediis prope marginem, sessili, in centralibus stipitato, praedita.

Variet. 1. Calyce piloso, scabrinuscculo.

2. Calyce decangulo, decaphyllo cum totidem feminibus truncatis, calyculo proprio coronatis.

Observ. I. Differentiam hujus plantae a consimili **LEONTODONTE hispido** Linn. in Flora Germ. Tom. II. p. 2. l. c. fusiis demonstravi.

Observ. II. Ob structuram feminum et receptaculi haec planta a **LEONTODONTE** removenda erat, et novum genus constitueret debet.

2. **COLOBIUM hispidum** radice simplici annua, calycibus hispidis rigidis, feminum pappo longe stipitato.

HYOSERIS taraxacoides foliis sinuato dentatis, feminum centralium pappis plurimos, pilis foliorum furcatis, radice fibrosa. Villars Flor. delph. Tom. 3. p. 166. tab. 25. exclusis synonymis plurimis.

Habitat in *Hispania*. Semina inter passulas majores ante aliquot annos legi.

Antecedenti simillimum est, dissent autem: 1. RADICE simplici annua. 2. FOLIIS laetius viridibus. 3. CALYCE rigidiore, e laete viridi canescente, aculeolis copiosis rigidis hispido, basi calyculato FOLIOLIS linearibus, paucioribus, hispidis, calycis sulcis arcte adpressis, simplici ordine dispositis. 4. SEMINIBUS, exceptis marginalibus octo truncatis et calyculo proprio paleaceo coronatis, omnibus in stipitem pappigerum duplo vel triplo longiore superne attenuatis. 5. PAPPO radiis decem ad duodecim aequalibus composito, nec inaequalibus, alterne minoribus, 20—24.

Variet. Calyce decangulo, decaphyllo.

30. **TUBULINA coccinea** suborbicularis convexa carnosō-ceracea coccinea.

TUBULIFERA Ceratum tubulosa ceracea fulva inox nigra. Oeder Flor. Dan. tab. 659. f. 2?

FUNGUS plerumque orbicularis, interdum oblongus, convexus, ceterum pulcherrime coccineus, semiuncialis vel uncialis in diametro.

TUBULI carnosī et cerae molliusculae similes, omnes quidem convexi, cultelli tamen ope absque singulorum destructione separabiles; apice obtusi et liberi, nitentes, rorulenti, ita ut tota fungi superficies rore coccineo madesfacta videatur. Siccatus fungus durescit absque coloris et nitoris mutatione.

Observ. I. TUBULIFERAM adpellavit hoc genus Oederus in Flora Danica, cui aptius nomen imposuit **TUBULINAE**, amicus Cel. Persoon, in Clariss. Roeperi neuem Magazin für die Botanik B. 1. p. 91.

Observ. II. Fungus Oederi in Flora Danica l. c. noster vix esse potest, qui coccineus est et siccatus etiam manet: nec fulvus, neque mox niger evadit aut ferrugineus, ut Cel. Persoon **TUBULINA** fragiformis im Neuen Magaz. l. c.

Observ.

Observ. III. Amicus per dilectus Trentepohl hunc Fungum in Salice demortua decorticata Augusto mense reperit, mecumque descriptionem benevolè communicavit.

VI.

B e y t r a g

zur

S a l z b u r g e r F l o r a .

Bey meinem Sommeraufenthalt in Salzburg fand ich auf meinen botanischen Exkursionen, die ich dort anstellte, viele Pflanzen, welche in der vom Herrn Professor Schrank herausgegebenen Flora Salisburgensi noch nicht aufgenommen sind. Auch hatte ich Gelegenheit, das an Alpenpflanzen so reiche Herbarium des Herrn Hofkammerraths Jirasek durchzusehen, unter welchen ich mehrere fand, die für die Flora neu sind.

Damit nun mit der Zeit eine vollständige Flora des an Naturprodukten so reichen Landes geliefert werden kann, und da sie es nur durch Beyträge werden kann; so glaube ich keine unnütze Arbeit unternommen zu haben, wenn ich das Wenige, was ich hiezu geleistet, bekannt mache.

Ich habe in diesem Beytrag Herrn Prof. Schrank's Baiersche Flora zum Grunde gelegt, und um alle Weitläufigkeit zu vermeiden, blos den Wohnort beygeführt. Diejenigen Pflanzen, bey denen ich keinen genauen Ort angegeben, wachsen alle in Entfernung einer halben Stunde von der Hauptstadt, besonders im sogenannten Gries und in den Auen an der Salza, wo auch viele schon bekannte seltene Alpenpflanzen, die sonst nur auf dem Hochgebürge zu wohnen pflegen, wachsen, und einige, wie z. B. *ANTIRRHINUM alpinum*, *GYSOPHILA repens* u. d. gl. daselbst wuchern, deren Saamen von denen Wäffern, die vom Gebürge herabfließen, der Salza mitgetheilt werden, welche sie dann dem Ufer überlässt.

Zu einer andern Zeit werde ich noch einige, die mir bis jetzt zweifelhaft sind, anzeigen, und auch die *TYPHA minima* und *EUPHRASIA Salisburgenis* näher bestimmen.

H. C. FUNK.

MONANDRIA Monogynia.

Digynia.

HIPPURIS vulgaris. Schrank Flor. bav. n. 1. *CALLITRICHES autumnalis.* Flor. bav. n. 3.
Habitat cum Hippuride.

Habitat in fossis circa Salisburgum copiose. *BLITUM capitatum.* Hoffm. Fl. Germ. p. 2.
H. in ruderatis.

DIAN-

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Archiv für die Botanik](#)

Jahr/Year: 1796-1798

Band/Volume: [1](#)

Autor(en)/Author(s): Roth Alberto Guilielmo

Artikel/Article: [Obfervationes botanicae 32-39](#)